

SUSIRAJA 2

UHANALAINEN

TAMMI

Elina Rouhiainen

SUSIRAJA 2

UHANALAINEN

Elina Rouhiainen

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI • HELSINKI

Tämän teoksen kirjoittamiseen on saatu tukea
Kansan sivistysrahaston Tammen rahastolta.

”Hukkapojan” säe ”Susi juoksi suota myöten” sivulla 307
on poiminta kainuulaisesta kansanrunousaineistosta

Kannen suunnittelu: Saara Niinikoski
Sarja-asun suunnittelu: Eevaliina Rusanen
Copyright © 2013 Elina Rouhiainen
Painettu EU:ssa
ISBN 978-951-31-7042-4

Katjalle

PROLOGI

Pelko ei ole riittävä sana kuvaamaan sitä mitä tunnen. Kaksi hahmoa taistelee revenneen taivaan alla. Saatan vain katsoa vierestä, kun he käyvät toisiinsa kiinni yhä uudestaan ja uudestaan. Toisen katse on täynnä raivoa, toisen päättäväisyyttä. En tiedä, kummalla on etulyöntiasema. Potkut ja lyönnit leikkaavat taivaalta alas sinkoutuvaa vesiverhoa henkeäsalpaavissa kaarissa. Sellaisten liikkeiden ei pitäisi olla edes mahdollisia, eivätkä ne olisikaan tavallisille ihmisille. Se, mitä todistan, on kuitenkin kaikkea muuta kuin tavallista: jopa näytöksen ympärille kerääntynyt ihmissusilauma ei näytä tietävän, uskoako näkyä vai ei. Osa susista osoittaa ulvahuksillaan hyväksyntäänsä mestarillisille liikkeille, mutta minä olen hiljaa. Vaikka vesi yrittää tunkeutua silmiini, en uskalla edes räpytellä – sade tekee maasta äärimmäisen epäluotettavan liittolaisen, ja hetkenä minä hyvänsä jompi kumpi heistä tekee virheen. Virheen, jonka jälkeen toinen heistä saa yliotteen ja toinen saa surmansa.

Ja se saattaa hyvinkin olla minun loppuni.

ENSIMMÄINEN LUKU

Aurinko oli nousemassa. Siellä täällä kaduilla näkyi muutamia ihmisiä, mutta kenelläkään ei ollut kiire – vaikutti päinvastoin siltä, että kukaan ei ollut menossa erityisesti minnekään. Pariskunta istui raittikapysäkillä autuaan tietämättöminä lokeista, jotka kiertelivät ja kiljuivat heidän ympärillään. Ilmassa haisi grilliruoka. Jostain korttelin, parin päästä kuului musiikkia ja naurua.

Koti. Sillä hetkellä rakastin Kalliota enemmän kuin olin uskonut olevan mahdollista.

”Tämä on sitten tasan ensimmäinen ja viimeinen kerta, ymmärrätkö? Tästä ei tule mitään vakituista käytäntöä”, Niko marisi.

Nauroin ääneti. Hän sai todella syyttää vain itseään. ”Mieti seuraavalla kerralla vähän tarkemmin, mitä annat minulle synttärilahjaksi.”

Niko murahti. Tällä kertaa nauroin ääneen ja kiersin käsivarteni tiukemmin hänen kaulalleen.

Hän oli viikkoa aikaisemmin julistanut, että nainen, joka ei pystynyt bailaamaan koko yötä korkokengissä, ei ollut mikään nainen. Sen jälkeen hän oli ottanut selkänsä takaa neliskulmaisen paketin ja ojentanut sen minulle.

Olin täyttänyt kahdeksantoista jo muutamaa kuukautta aikaisemmin, mutta koska meillä ei silloin vielä ollut ollut asuntoa, oli juhlinta jäänyt vähemmälle. Olimme asuneet ensimmäiset kaksi kuukautta kaverien nurkissa enkä vielä-kään ollut täysin uskoa, että olin saanut kotini takaisin.

Nikon antamasta laatikosta oli paljastunut pari kirkkaanvihreitä korkokenkiä. En varsinaisesti ollut yllättynyt, sillä Niko oli juuri aloittanut työt kenkäkaupassa, mutta kun huomasin hänen huonosti peitellyn innostuksensa käsitin, ettei hän ollut ehkä sittenkään turvautunut henkilökuntaalennukseen.

”Vau, todella makeat. Ei todellakaan näytä miltään Anttilan hyllytavaralta”, sanoin.

Nikon seuraava kommentti todisti epäilyni oikeiksi. ”Minä suunnittelin ne itse. Meidän opettaja tuntee erään, joka valmistaa kenkiä tilauksesta, ja minun oli pakko teettää nuo sinulle.”

Toisin sanoen ne olivat maksaneet omaisuuden.

”Epäilemättä.”

Sinä iltana olin vihdoin ottanut vastaan Nikon korkokenkähaasteen. Olimme lähteneet kahdestaan ulos, ja kun olimme lopulta seonneet laskuissa siitä, kuinka monessa eri baarissa olimme käyneet, päädyimme klubille tanssimaan. Korjaan: minä päädyin tanssimaan, ja Niko tekemään jota-kin, jota hän itse kutsui ”taiteelliseksi liikeimprovisaatioksi”.

Lopputuloks oli se, että kun palasimme juhlista, jalkojani oli alkanut särkeä niin paljon, että Nikon oli kannettava minut loppumatka reppuselässä.

Oli kesäkuun loppu. Viimeisten viikkojen aikana oli alkanut näyttää siltä, että tulevaisuus saattoi sittenkin tuoda jotain hyvää tullessaan. Eikä pelkästään minulle, vaan myös Nikolle. Hän oli aloittanut töiden ohella vaatesuunnittelun opinnot yksityisessä taidekoulussa, jonka oli tarkoitus valmentaa oppilaitaan taidekorkeakouluja varten. Olin ollut hyvin tyytyväinen, kun hän oli kertonut päätöksestään hakea ensi keväänä Aalto-yliopistoon vaatesuunnittelulinjalle. Niko oli epäilemättä hyvin lahjakas, ja vaikka hän olikin kärsinyt paljon siitä, että ennen minua juuri kukaan ei ollut osannut arvostaa hänen pyrkimyksiään, olin takuvarma siitä, että ennemmin tai myöhemmin hän pääsisi sisään. En ollut itse mikään muotiasiantuntija, mutta olin harrastanut kuvataidetta koko ikäni. Taide oli yhdistänyt meitä alusta asti.

Alusta, jota en vieläkään aina voinut uskoa todeksi.

Ennen edellistä syksyä en ollut asunut missään muualla kuin Kalliossa. En ollut edes halunnut asua missään muualla kuin Kalliossa, minkä vuoksi olin ollut sitäkin tyrmistyneempi, kuin kohtalo oli heittänyt minut Kainuuseen.

Kaikki oli alkanut äitini kuolemasta. Äitini, joka oli aina ollut ainoa perhe, joka minulla oli ollut. Alkujärkytyksen jälkeen kävi selville, että muiden huoltajaehdokkaiden puutteessa minun oli muutettava äitini veljen luokse Hukkavaaraan. Ennen tuota hetkeä en ollut tiennyt, että minulla edes oli eno. Olin elänyt luulossa, että äitini oli paljasjalkainen stadilainen, niin kuin minä. Minulle kerrottiin, että äitini oli

riitaantunut perheensä kanssa jo teini-iässä eikä siksi ollut pitänyt veljeensä mitään yhteyttä. Äiti oli jättänyt Hukkavaaran, eikä hänestä oltu sen jälkeen siellä kuultu.

Olin suostunut järjestelyyn lähinnä siksi, että halusin päästä selville äitini menneisyydestä. Mieleeni ei ollut koskaan juolahtanutkaan, että hän olisi valehdellut minulle elämästään, ja siten myös omasta elämästäni. Sanomattakin on selvää, että olin ollut Jaskaa kohtaan epäluuloinen.

Vähitellen minulle oli kuitenkin tullut selväksi, ettei hän ollut ainoa, jonka suhteen oli syytä olla epäluuloinen. Pian jokaisella tuntui olevan jotakin salattavaa – jopa niillä, joista välitin kaikkein eniten. Ja kun viimein sain tietää totuuden, jouduin osaksi peliä, jonka koko laajuus oli vasta viimeisten kuukausien aikana alkanut selvitä minulle.

Kaikista talven kommelluksista huolimatta elämä oli viime kuukausien aikana ollut hyvää. Yllättävänkin hyvää. Se oli suureksi osaksi rakkaan kotikaupunkini ansiota. Täysi-ikäiseksi tultuani olin saanut ottaa nimiini entisen kotini Viidennellä linjalla, ja edellisten asukkaiden vuokrasopimuksen päätyttyä oli Nikosta ja minusta tullut vihdoin kämppikset. Minulla oli ollut ikävä Helsinkiä, ja hieman yllättäen olin saanut huomata, että sillä oli myös ollut ikävä minua. Entiset lukiokaverini olivat toivottaneet minut terve-tulleeksi takaisin, ja sää oli hellinyt meitä jo toukokuun puolivälistä asti. Rakastin Stadia, mutta ennen kaikkea rakastin Stadin kesää. Toreja ja terasseja, rantoja ja jäätelökioskeja. Turisteja. Konsertteja. Kerrankin hymyileviä ja värikyllästettyjä ihmisiä. Olin onnellinen saadessani sen kaiken vihdoin takaisin.

Vielä suurempi osa kunniaista kuului silti Nikolle. Hän oli juuri oikeanlaista seuraa silloin, kun halusi unohtaa menneet.

”Oletko vielä hereillä?” Niko kysyi.

”Jo vain. Kaipasitko minua?”

”En. Lähinnä mietin, pudottaisinko sinut.”

”Äh, älä viitsi. Sinä olet ihmissusi. Sinä jaksaisit kantaa minunlaistani hentoa tyttöstä vaikka maailman ympäri.”

”Kuka ikinä on sanonut sinulle että olet hento?”

”Hei!” protestoin.

”Älä sitten kailota koko kaupungille, että minä olen ihmissusi.”

”Älä huoli. Jos joku kuulikin, hän ajattelee, että minä olen humalassa.”

”Sinä olet humalassa.”

”Ehkä vähän”, tunnustin. ”Mutta minulla on siihen oikeus. Ja sinun vuokraemäntänäsi minulla on myös oikeus heittää sinut pihalle, jos sinä et ole yhteistyökykyinen.”

”Sinä olet takuuvarmasti ainoa vuokraemäntä, joka pakottaa vuokralaisensa kantamaan itsensä baarista kotiin.”

”Koska sinä olet ainoa vuokralainen, joka oikeasti pystyy siihen.” Pystyin melkein näkemään hänen takaraivonsa läpi, kuinka hän pyöritteli minulle silmiään.

Minulle Helsinkiin sopeutuminen oli tietenkin ollut suhteellisen helppoa. Olin palannut takaisin entiseen kouluuni ja tavannut entisiä tuttujani. Nikon tilanne oli täysin toisenlainen. Hän oli joutunut jättämään ylioppilaskirjoitukset väliin, joten hän ei ollut saanut lakkia. Siten hän ei myöskään ollut voinut hakea mihinkään opiskelemaan. Hän oli

joutunut jättämään itselleen kaikkein rakkaimman ihmisen, mumminsa Annin, päästäkseen eroon isästään ja kaikista niistä muista kyläläisistä, jotka eivät olleet koskaan oppineet hyväksymään häntä sellaisena kuin hän oli.

Ennen kaikkea hän oli kuitenkin lähtenyt minun takiani. Olin houkutellut häntä muuttamaan kanssani Helsinkiin jo jonkin aikaa, mutta lopulta lähtömme oli tullut meille itsellemmekin täytenä yllätyksenä. Oli tapahtunut jotakin, joka oli muuttanut hetkessä koko elämäni, ja siinä sivussa myös Nikon elämän. Olin paennut kylästä henkeni edestä. Niko oli pyynnöstäni lähtenyt mukaani, ja vaikka hänellä ei varsinaisesti ollut lämpimiä tunteita Hukkavaaraa tai sen asukkaita kohtaan – homoseksuaalisuus sen enempiä kuin taidekaan ei ollut siellä kovin suuressa huudossa – oli se silti ollut häneltä uhraus. Uhraus, josta olisin ikuisesti kiitollinen. Hän oli nimittäin joutunut uhmaamaan sitä, mikä oli aina ennen määrittänyt hänen elämänsä: laumaa.

Niko nimittäin *oli* ihmissusi. Lähes kaikki muutkin Hukkavaarassa olivat olleet ihmissusia – seikka, joka oli paljastunut minulle sattumalta ja joka oli johtanut tapahtumiin, joista osa oli ollut elämäni parhaimpia ja osa taas pahimpia painajaisiani.

Minun täytyi myöntää, että Niko oli onnistunut sopeutumaan uuteen elämäämme paljon paremmin kuin olin odottanut. Häntä ei näyttänyt vaivaavan se, että hän oli yksin ihmisten keskellä – yleensä ihmissusien ajateltiin olevan riippuvaisia laumastaan. Olin saanut oppia kantapään kautta, etteivät ihmissudet noudattaneet samoja sääntöjä, joiden mukaan minut oli opetettu elämään. Laumassa ei

vallinnut demokratia sen enempää kuin sukupuolten välinen tasa-arvokaan. Minulla oli yhä vaikeuksia ymmärtää, miten kaikki laumassa olivat hyväksyneet Nikon ja muiden alempien susien kohtelun.

Nikon sanojen mukaan kaikki ihmissudet eivät kuitenkaan olleet laumanjäseniä. Suomessa oli ainoastaan yksi lauma, ja se sijaitsi Hukkavaarassa. Ne harvat ihmissudet, jotka asuivat Hukkavaaran ulkopuolella, olivat jossain vaiheessa elämäänsä saaneet laumalta luvan lähteä kylästä. Niko oli ainoa, joka oli lähtenyt ilman lupaa.

Käännyimme lopulta Porthaninkadulta Viidennelle linjalle. Se oli epätavallisen autio: edes Karhupuiston suunnalta ei kuulunut mitään, ja hetken aikaa huvitin itseäni kuvittelemalla mitä Niko sanoisi, jos ehdottaisin meidän jatkavan vielä iltaa – tai pikemminkin aamua – parilla kunniakieroksella puiston ympäri. Sen ajatteleminen sai minussa aikaan naurunpurskahduksen.

”Mitä nyt taas?”

”Älä kysy, jos et halua tietää.”

Olimme ehtineet ehkä kymmenen metrin päähän rapukäytävämme ovesta, kun Niko jäykistyi. Olin jo tottunut siihen, että hän ihmissutena saattoi haistaa sellaisia asioita, jotka jäivät minulta ja muilta ihmisiltä huomaamatta. Olin juuri kysymässä, mitä hänen nenänsä kertoi, kun käsitin, etten tarvinnut hänen apuaan. Riitti, että minulla oli silmät päässä. Edessämme oli joku.

Joku, jota minun ei olisi pitänyt nähdä enää koskaan.

Joku, jonka olisin tunnistanut missä tahansa.

Mikael.

Paitsi että mitä kauemmin häntä katsoin, sitä vähemmän hän näytti omalta itseltään. Hän istui alaoven edessä kivisellä portaalla yllään pelkät housut. Ja vaikka se ei varsinaisesti ollutkaan poikkeavaa – Kalliossa huomion herättämiseen olisi vaadittu hyvin paljon enemmän – tiesin, että hänen paidattomuudelleen oli olemassa hyvä syy.

Kaikkein hälyttävintä oli kuitenkin tapa, jolla hän tuijotti eteensä. Hänen katseensa näytti... lasittuneelta. Siitä puuttui täysin se intensiteetti, jonka olin tottunut näkemään. Joka oli läsnä silloinkin, kun hän ei tehnyt sitä tahallaan. Kun hänen ei tarvinnut saada ketään tottelemaan itseään.

Hitaasti aivoni rekisteröivät kaikki hälytysmerkit: sekaisin olevan ja aavistuksen liian pitkäksi päässeen mustan tukan. Vartalon, joka oli yhä urheilullinen, mutta hyvin erilaisella tavalla kuin ennen: kun se aikaisemmin oli selvästi ollut täynnä voimaa ja nopeutta, näytti se nyt kuuluvan lähinnä maratoonarille. Hänen ihonsa oli kalpea, mikä oli merkille pantavaa ottaen huomioon, että aurinko oli paistanut miltei taukoamatta viimeiset kolme viikkoa. Mikael vietti aikaa ulkona niin paljon kuin suinkin mahdollista.

Liu'uttauduin hitaasti alas Nikon selästä ja otin pari askelta häntä kohti. Epäroin. Pääni tuntui selvinneen pikavauhtia, ja tulin äkkiä tietoiseksi siitä, miltä itse näytin. Nikon korkkarit. Verkkolegginsit. Mekko, jonka helman tajusin nyt olevan kurussa reppuselässä olon jäljiltä. Suoristin sen hätäisesti. Hitto, kuka halusi väen vängällä mennä hame päällä jonkun reppu-selkään? Nikon olisi pitänyt kieltää minua.

Mikael kohotti katseensa minuun. Unohdin heti kaikki ne syyt, miksi minun ei olisi pitänyt katsoa häntä suoraan

silmiin – hän oli alfa ja siten susienkin keskuudessa todella huono kohde haasteen esittämiselle – ja annoin itseni upota siihen kuohuun, jonka hänen silmänsä nostattivat sisälläni. Sillä hetkellä hänen silmissään oli kaikki se teho, joka aikaisemmin oli puuttunut. Jos olisin kyennyt ajattelemaan, olisin ymmärtänyt huokaista helpotuksesta: Mikael ei ollut sentään kokenut peruuttamatonta vahinkoa. Hän oli vielä Mikael. Sillä hetkellä en kuitenkaan ajatellut, vaan pelkästään tunsin. Sydämeni vaihtoi astetta suuremmalle vaihteelle, ja kuulin itseni vetävän henkeä. Olin äkkiä paljon enemmän elossa kuin koko illan aikana, tanssiminen, drinkit ja koko kotimatkan kikattelut mukaan lukien.

Pian todellisuus sai minut kuitenkin kiinni itse teosta. Jos minä olinkin kuluttanut liian monta hetkeä hänen katseeseensa lukkiutuneena, oli hän käyttänyt tuon saman ajan minun tarkastelemiseeni. Ja kuten itse olin aikaisemmin pannut merkille hänen tilansa, näki hän nyt takuuvarmasti jokaisen yksityiskohdan. Silmäpaon toisessa sääressä. Siinä vaiheessa iltaa – tai aamua – jo epäilemättä suttaantuneen silmämeikin. Takkuisen tukan. Olin nähnyt parempiakin päiviä. Tai pikemminkin: päivänvalo oli nähnyt paremmankin version minusta. Ennen kaikkea Mikael saattoi haistaa, että olin juonut. Hän ei ollut koskaan sanonut juomisestani mitään, mutta jokin oli aina vihjannut minulle, ettei hän pitänyt siitä. Ehkä se oli oma sisäinen ääneni.

Hänen ilmeensä ei paljastanut mitään, ja hetken kuluttua hän käänsi huomionsa muualle. Jokin muljahti ikävästi sisälläni. Minulla ei ollut aavistustakaan, mitä hän ajatteli minusta – hitto, enhän edes tiennyt, mitä minä ajattelin

hänenstä. Ainoa, mistä olin varma, oli se, mitä hän oli minulle ollut.

Mikael, ensirakkauteni. Hän, jonka silmät olivat lumonneet minut samalla sekunnilla kun olin nähnyt ne ensimmäistä kertaa – ensin keltaiset suden silmät, sitten siniset, yhtä aikaa sekä jäiset että palavat. Kohtalo oli päättänyt, että me tapaisimme heti ensimmäisenä päivänäni Hukka-vaarassa. Hän oli löytänyt minut heikoimpana hetkenäni, ja seuraavien viikkojen ja kuukausien kuluessa auttanut minut jälleen löytämään elämänhaluni. Tai pikemminkin: tulemalla osaksi elämäni hän oli antanut minulle syyn olla olemassa. Hetken aikaa olin ollut niin onnellinen, etten ollut koskaan uskonut sellaisen olevan edes mahdollista. En vielä-
kään uskonut sitä mahdolliseksi.

Mikael oli nimittäin laumanjohtajan poika. Johtajan, jolla oli valta päättää kaikkien lauman jäsenten elämästä ja kuolemasta ja joka sattui myös omistamaan puolet kylästä. Laumanjohtajan, jonka takia näin yhä painajaisia ja pidin kivääriä sänkyni alla.

Ei, asiat eivät todellakaan olleet sujuneet siististi välilläme.

Niko oli ensimmäinen, joka avasi suunsa. ”Mitä sinä täällä teet?”

Tiesin heti, ettei hän ollut iloinen. Hän ei ollut koskaan ollut Mikaelin ystävä.

Mikael ei vastannut mitään. Hetken aikaa näytti siltä, kuin hän olisi pohtinut vastausta. Mutta joko hän ei löytänyt sitä, tai sitten vastaus oli sellainen, ettei hän halunnut sanoa sitä ääneen.

Päätin kokeilla jotain helpompaa. ”Miten sinä löysit meidät?”

Hän kohotti kulmiaan. ”Tiesin, että sinä asuit Kalliossa. Viidennellä linjalla.”

Niin. Se oli ollut todella helppo kysymys. ”Ja sitten seurasit hajujälkiä oikean rapun kohdalle”, arvasin.

”Tai sitten hän ehkä saattoi päätellä jotakin siitä, että tämän rapun summerissa on erään asunnon kohdalla nimet Oja ja Jääskeläinen”, Niko sanoi kuivasti.

”Se kieltämättä auttoi hieman.”

”Sanoinhan, että meidän pitäisi ottaa peitenimet. Koskenkorva ja Smirnoff.”

Purin huultani. Toivoin todella, että Niko jättäisi asian sikseen. ”Oletko odottanut meitä täällä kauan?”

Mikael kohautti olkiaan. ”En tiedä. Aika on käyttäytynyt oudosti viime päivinä.”

En keksinyt siihen mitään sanottavaa, eikä Nikokaan. Mikael istui yhä kiveyksellä, ja kun hiljaisuus alkoi vähitellen syventyä, käsitin miten luonnottomalta asetelmamme täytyi molemmista susista tuntua: Mikael oli hierarkiassa ylempänä, ja silti Niko pidättäytyi asettumasta hänen kanssaan samalle tasolle. Alempien susien, jollainen Niko oli, odotettiin alistuvan alfasusien edessä. Niko pysyi seisaallaan silkkaa itsepäisyyttään. Ja vaikka Mikael ei osoittanut merkkiäkään siitä, että hänellä oli jotakin tilannetta vastaan, tiesin ettei se ollut mahdollista.

Toisin sanoen: jotain täytyi tapahtua.

Se sai temperamenttini kuohahtamaan. Typerät susien valtapelit. Ei ollut ensimmäinen kerta, kun diplomatia jäi

minun tehtäväkseni. Joku kaunis päivä vielä kyllästyisin ja antaisin heidän tappaa toisensa kaikessa rauhassa. Itse asiassa tänään voisi hyvinkin olla se päivä.

Niin varmaan, Raisa, sisäinen ääneni sanoi. Sinä mieluummin amputoisit omatoimisesti toisen kätesi kuin antaisit heille kummallekaan tapahtua mitään. Ja tietenkin ääni oli oikeassa.

Huokaisin. ”Mennään sisään.”

Pojat seurasivat ääneti perässäni, kun kapusin portaat viidenteen kerrokseen. Perille päästyäni olin niin väsynyt, että kesti hetken, ennen kuin sain avaimen lukkoon. Työnsin oven auki ja menin sisään ensimmäisenä. Ei erityisen vieraanvaraista, mutta minulla oli kiire saada kengät pois jalastani ja tarkistaa, etten ollut jättänyt likapyykkejäni lojumaan keskelle olohuonetta.

En ollut. Muutamia vaatteitani lojui sohvalla, astiat olivat jääneet pöydälle ja työpiste oli kaaoksessa, mutta muuten asuntomme oli niin edustuskuunnossa kuin se ylipäättään saattoi olla. Ei niin, etten olisi pitänyt siitä, miltä meillä näytti: rakastin sitä. Äitini oli aikoinaan pitänyt huolen, ettei kenelläkään ollut epäilystäkään siitä, minkä ammatin harjoittaja kodissamme asui.

Ensinnäkin asunto oli täynnä värejä. Kaikki oli yhdistelty niin, että harmonia säilyi, vaikka aika monet tavarat kirkuvatkin huomiota. Olohuoneen yhteen kulmaan oli laitettu pari rullaa tapettia, joiden printin äiti oli suunnitellut itse. Huonekalut olivat peräisin kirppareilta ja kaatopaikalta. Äiti oli kunnostanut niitä yksin ja yhdessä artesaaniystävänsä kanssa, enemmän tai vähemmän onnistuneesti. Seinillä oli

paljon niin grafiikkaa kuin maalauksiakin – suurin osa joko minun tai hänen tekemiään. Yksi nurkkaus oli omistettu valokuville.

Napsautin valot päälle, vaikka ei olisi tarvinnutkaan. Au-rinko oli jo ehtinyt kivuta rakennusten tasolle. Heitin käsi-laukkuni sohvalle ja käännyn poikien puoleen. Niko riisui vielä kenkiään, mutta Mikael loi katseen ympärilleen. Toi-voin, että olisin voinut tietää, mitä hän näki.

Ristin käsivarteni.

”Haluaisitko jotain? Syötävää?”

”Ei kiitos.”

”Ehkä teepaidan?”

”Hän taitaa palaa halusta kertoa meille, mitä hän tekee täällä”, Niko sanoi.

Ajattelin samaa, vaikka en ehkä olisi ilmaissutkaan asiaa aivan samalla tavalla. Halusin tietää, mistä oli kysymys. Samaan aikaan olin kauhuissani. Pulssi laukkasi, ja hengittä-mäni ilma ehti tuskin koskaan keuhkoihin asti.

Olin lähtenyt sanomatta Mikaelille sanaakaan, jättämättä minkäänlaista selitystä sille, miksi jätin hänet juuri sillä het-kellä kun kaiken olisi pitänyt vasta alkaa. Olin luvannut odottaa kunnes voisimme olla yhdessä. Olin luvannut tais-tella loppuun asti.

Loppu oli vain tullut aikaisemmin kuin olin osannut ku-vitella.

Liki neljä kuukautta oli pitkä aika. Alun haavojen nuo-lemisen jälkeen olin tehnyt kaikkeni, jotta olisin unohtanut Hukkavaaran tapahtumat. Se ei ollut ollut helppoa, mutta lo-pulta olin päässyt yli Mikaelista. Katsoessani häntä minusta

tuntui, että oli ehtinyt kulua ikuisuus siitä, kun olin nähnyt hänet viimeksi. Oli ehkä kulunut vain silmänräpäys siitä, kun olin rakastanut häntä, mutta se riitti.

Tiesin, että olin Mikaelille selityksen velkaa. Hänellä oli täysi oikeus vaatia minua tilille.

Ja kuitenkin hänen olemuksensa kertoi, että jotain muutakin oli täytynyt tapahtua.

Niko käveli keittiönurkkaukseen ja avasi yhden kaapin-ovista. Se oli maalaamatonta puuta, lukuun ottamatta alalaitaan tehtyjä pastellinvärisiä villieläimiä. Norsu. Kirahvi. Seepra. Muistin kyllä järjestyksen: olin maalannut ne itse, kun olin ollut kahdeksan. Koko keittiömme noudatteli jonkinasteista Afrikka-teemaa.

Mikael oli siirtynyt peremmälle, ja hän seisoi minun ja Nikon välissä. Hetken aikaa hän tuijotti eteensä. Sitten hän kääntyi Nikon puoleen niin, etten nähnyt hänen kasvojaan. Mikä tahansa ilme hänellä olikin, se sai Nikon kalpenemaan.

Siksi se, mitä hän sanoi, tuli minulle sitäkin suurempana yllätyksenä.

”Isä on kadonnut.”

***

Vaistomainen reaktioni oli: *mitä?* Mikaelin ilme kuitenkin paljasti, että hän puhui totta, ja päätin niellä sanani. Mikaelilla oli ylpeytensä. Hän ei olisi tullut, ellei tilanne olisi ollut vakava. Hän ei olisi tullut, ellei se olisi ollut hänen ainoa vaihtoehtonsa.

Daniel Sarri, Hukkavaaran laumanjohtaja. Vahvin susi koko laumassa. Koko maassa. Kadonnut.

Ei, en todellakaan tiennyt, miten se saattoi olla mahdollista.

Niko sulki jo avaamansa kaapinoven ja tarttui sen viereiseen kahvaan. Hän otti esille kolme shottilasia ja asetti ne pöydälle. Sitten hän otti tequila-pullon ja kaatoi kaksi ensimmäistä täyteen.

”Raisa?”

”Ei kiitos.” Ääneni tuli ulos melkein kuiskauksena.

Niko ei vastannut mitään, vaan työnsi toisen lasin kohti Mikaelia. Odottamatta mitä Mikael tekisi Niko kumosi omansa.

Katsoin epäuskoisena, kun Mikael tarttui lasiin. Hän joi shotin ykkösellä alas ja asetti tyhjän lasin takaisin pöydälle. Niko kaatoi hänelle saman tien toisen.

Hermoni pettivät. ”Mitä tapahtui?”

Mikael ei vastannut ennen kuin oli saanut lasinsa toistamiseen tyhjäksi. ”Isä haastettiin, mutta hän ei koskaan ilmestynyt paikalle.”

”Hän lähti lipettiin?” Niko kysyi epäuskoisena. Mikaelin sanojen täytyi merkitä hänelle jotakin enemmän kuin minulle. Saatoin vain olettaa, että kyse oli jostakin laumasiasta.

”Niin Martti antoi kaikkien ymmärtää. Se ei kuitenkaan voi olla totta.”

”Martti haastoi hänet? Martti!?”

”Niin.”

Näin, että Nikolla oli suuria vaikeuksia uskoa kuulemaansa. Vilkaisin Mikaelia, ja sitten vähän enemmän kuin

vain vilkaisin. Osittain se johtui siitä, ettei hänellä ollut paitaa. Mikael nimittäin näytti todella hyvältä ilman paitaa, enkä edes lyhyenä seurusteluaikanamme ollut oikein tien-nyt, kuinka suhtautua siihen. Hänen ulkonäkönsä oli aina saanut minut kiemurtelemaan. Nyt pelko voitti ihailun. Silmäni löysivät kaikki aikaisemmin näkemäni uupumuksen merkit ja vielä roimasti lisää. Alfana, hallitsevana luonteena, hän oli yleensä hyvä peittämään heikkoutensa, mutta se, että hän ei tehnyt kukaan niin, puhui omaa kieltään. Hänen täytyi olla väsynyt. Niin kovin, kovin väsynyt.

”Miten sinä päädyit tänne?” kysyin.

”Juoksin.”

”Koko matkan? Sutena?”

Hän nyökkäsi.

”Koska tämä oikein tapahtui?” Niko pisti väliin.

Mikael kohautti olkiaan. ”Vaikea sanoa. Menin ensin itään Venäjän puolelle, ja aloin vasta sitten liikkua kohti etelää. Menetin pian käsityksen ajasta. Sen verran tiedän, etten ole koskaan aikaisemmin ollut sutena niin kauan yhtäjaksoisesti.”

”Sinä siis päätit livistää, kun huomasit että isukki oli hylännyt sinut?”

Mikael liikahti. Jos en olisi asunut ihmissusien parissa ja oppinut lukemaan heidän ruumiinkieltään, en olisi kiinnittänyt siihen mitään huomiota – nyt kuitenkin huomasin, kuinka hänen ryhtinsä parani aavistuksen verran, kuinka hän suoristi päätään ja kuinka hänen katseensa terävöityi. Se kertoi minulle, että aikaisempi arvioni oli pitänyt paikkansa: mitä tahansa Mikaelille olikin tapahtunut, oli hänen sutensa yhtä vahva ja hereillä kuin aina ennenkin.

Pelko ei ole riittävä sana kuvaamaan sitä mitä tunnen.

Kaksi hahmoa taistelee revenneen taivaan alla.

Saatan vain katsoa vierestä, kun he käyvät toisiinsa kiinni yhä uudestaan ja uudestaan. Toisen katse on täynnä raivoa, toisen päättäväisyyttä. En tiedä, kummalla on etulyöntiasema. Potkut ja lyönnit leikkaavat taivaalta alas sinkoutuvaa vesiverhoa henkeäsalpaavissa kaarissa. Sellaisten liikkeiden ei pitäisi olla edes mahdollisia. Eivätkä ne olisikaan tavallisille ihmisille.

Se, mitä todistan, on kuitenkin kaikkea muuta kuin tavallista: edes näytöksen ympärille kerääntynyt ihmisusilauma ei näytä tietävän, uskoako silmiään vai ei.

